

अष्टमः पाठः - <https://www.youtube.com/watch?v=0PclzN57K08>

३८. इतः / ततः / कुतः

अहम् इतः तत्र गच्छामि।

भवान् कुतः आगच्छति?

३९. पञ्चमी-विभक्ति-स्थाने '-तः' इति प्रयोगः - पञ्चमीविभक्ति 'नुञ्चि' , 'कञ्चि' एते अर्द्धोर् वादुताम्।

We use – पञ्चमीविभक्ति for 'from' and 'than'.

हस्तः -- हस्ततः

स्थालिका -- स्थालिकातः

जलकूपी – जलकूपीतः

पुस्तकम् - पुस्तकतः ('म्' गच्छति अत्र, तस्य स्थाने 'तः' भवति)

दण्डः हस्ततः पतति। फलं वृक्षतः पतति।

स्थालिकातः ओदनं पतति।

जलकूपीतः जलं पतति।

४०. उच्चैः / शनैः / शीघ्रम् / मन्दम् अर्द्धोर् / चिन्ना / वैर्णा / मेर्णा Aloud / In-low-voice / Fast /

Slowly

उच्चैः -- बालकः उच्चैः गायति।

शनैः -- बालिका शनैः खादति।

प्रश्नः - बालकः कथं गायति?

शीघ्रम् -- अश्वः शीघ्रं धावति।

मन्दम् -- हस्ती मन्दं चलति।

४१. कथम्/सम्यक् एर्णा?, अर्णा How, well

केशालङ्कारः कथम् अस्ति?

केशालङ्कारः सम्यक् अस्ति।

सुभाषितम्

८. छायामन्यस्य कुर्वन्ति, तिष्ठन्ति स्वयमातपे।

फलान्यपि परार्थाय, वृक्षास्सत्पुरुषा इव ॥

छायाम् shade अन्यस्य other's कुर्वन्ति, तिष्ठन्ति stand स्वयम् themselves आतपे in sun

फलानि अपि परार्थाय for other's benefit, वृक्षाः सत्पुरुषाः इव like

कथा -

कश्चन ग्रामः अस्ति। तत्र एकः पण्डितः अस्ति। सः महाविद्वान्। अनेकेषु शास्त्रेषु in many subjects बहु निष्णातः expert। सः प्रतिदिनम् अध्ययनं करोति, अध्यापनम् अपि करोति। दूरदूरतः छात्राः तस्य समीपम् आगच्छन्ति, शिक्षणं प्राप्नुवन्ति। ते प्रतिदिनं पाठार्थम् आगच्छन्ति।

तस्य पण्डितस्य एकः एव पुत्रः अस्ति। पुत्रस्य विषये पण्डितस्य महती great (feminine gender) प्रीतिः। सः पुत्रः अपि सम्यक् पठति स्म।

एकस्मिन् दिने छात्राः यथापूर्वम् like before आगच्छन्ति। गुरुः तान् यथापूर्वं पाठयति, व्याकरणं वा, अन्यत् शास्त्रं वा। छात्राः शृण्वन्ति, सन्तुष्टाः भवन्ति। स्वग्रामम् अनन्तरं गच्छन्ति।

सायं कालः। तस्मिन् दिने पण्डितस्य पुत्रस्य महान् ज्वरः आगतः। पिता औषधम् आनयति, परन्तु प्रयोजनं नास्ति। रात्रिसमये सः बालकः मृतः एव। पण्डितस्य एकः एव पुत्रः। सः अपि मृतः। पण्डितस्य बहु दुःखं जातम्। सहजम्।

सः बहु दुःखेन एव पुत्रस्य कार्याणि सर्वाणि करोति। तस्य शिष्याः ग्रामान्तरे in other village निवसन्ति। ते एतां वार्तां न जानन्ति। अनन्तरदिने प्रातः ते यथापूर्वं पाठार्थम् आगच्छन्ति।

गुरुः स्वस्थाने उपविशति। सर्वान् अपि पाठयति, प्रतिदिनं यथा पाठयति तथा एव एकघण्टापर्यन्तम्।

पाठः समाप्तः। छात्राः सर्वे गुरुपुत्रं न पश्यन्ति। पुत्रः कुत्रापि नास्ति। सः कुत्र गतवान् इति संशयः भवति। ते गुरुं पृच्छन्ति - 'भवतः पुत्रः कुत्र?' इति। तदा गुरुः पूर्वदिनस्य वृत्तान्तं happening सर्वं वदति। छात्राः वदन्ति -

'कीदृशः भवान्? किमर्थं पूर्वम् एव एतत् न उक्तवान्?' इति। तदा गुरुः वदति - 'भवन्तः सर्वे दूरतः पाठार्थम् आगच्छन्ति। अहं पाठं न करोमि चेत् भवतां सर्वेषां समयः व्यर्थः भवति खलु? अतः पाठनं मम धर्मः।' इति।

अस्माकं देशे बहवः महात्मानः great people आसन्, सन्ति च। ते अत्यन्तं कष्टपरिस्थितौ in difficult situation अपि धर्मं सर्वदा पालयन्ति।

Say the following in Samskritam aloud (Video8) –

- 1) నువ్వు (వు) ఇక్కడినుంచి అక్కడకు వెళ్ళు. You go from here to there.
- 2) అక్కడనుంచి ఎక్కడకు కూడా వెళ్ళకు. You don't go from there to anywhere.
- 3) నువ్వు (స్త్రీ) ఎక్కడనుంచి వస్తున్నావు? You (female sing) are coming from where?
- 4) చేతినుంచి పెన్ను పడుతున్నది. From hand, pen is falling.
- 5) బుట్టనుంచి పండు తీసుకో. From the basket, you take a fruit.
- 6) సీసానుంచి నీరు కారుతున్నది. From the bottle, water is dripping.
- 7) గీతనుంచి శ్లోకం బగ్గరగా చదువు. From Gita, read శ్లోకం: aloud.
- 8) నువ్వు (వు) తొందరగా రా. You (male sing) come fast.
- 9) ఆమె మందగమన. మెల్లిగా నడుస్తుంది. She is మందగమనా, she walks slowly.
- 10) నీ ఆరోగ్యం ఎట్లా ఉన్నది? How is your health?
- 11) నా ఆరోగ్యం బాగా ఉన్నది. My health is good.
- 12) కాశీనుంచి ఏం తెస్తున్నావు నువ్వు (స్త్రీ)? What are you (female sing) getting from కాశీ.